

මන්නාරම සුළං බලශක්ති ජනන ව්‍යාපෘතිය - 2023

මන්නාරම සුළං බලශක්ති ජනන ව්‍යාපෘතියේ 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය (CEB) හා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව (ADB) අතර 2017 නොවැම්බර් 22 දින එළඹි අංක 3585 එස්ආර්අයි දරන ණය ගිවිසුමේ IV ව්‍යවස්ථාවේ 4.02 වගන්තිය සහ ව්‍යාපෘති පරිපාලන අත්පොතේ V (ඩී) වගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුවට වාර්තා කළයුතු යැයි මා සලකන මාගේ අදහස් හා නිරීක්ෂණ මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

1.2 ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, අරමුණු, අරමුදල් යෙදවීම හා කාලය

ණය ගිවිසුම අනුව, ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරවීමේ හා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නියෝජිතයන්ගේ වේ. (අ) සුළං බලශක්ති ජනන ධාරිතාව වැඩි කිරීම, (ආ) පද්ධති ප්‍රතික්‍රියාශීලී බලශක්ති කළමනාකරණය වැඩිදියුණු කිරීම සහ (ඇ) ව්‍යාපෘති ඉංජිනේරු සැලසුම් සමාලෝචනය සහ අධීක්ෂණය තුළ ණය ගැනුම්කරුගේ ධාරිතාව ශක්තිමත් කිරීම මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ පිවිතුරු බලශක්ති ජනනය ඉහළ නැංවීම ව්‍යාපෘතියේ අරමුණ වේ. ණය ගිවිසුම අනුව, ව්‍යාපෘතියේ ඇස්තමේන්තුගත මුළු පිරිවැය රු. මිලියන 39,923.06 කට සමාන වූ එජඩො මිලියන 256.70 වන අතර ඉන් රු. මිලියන 31,104.84 කට සමාන වූ එජඩො මිලියන 200 ක් මූල්‍යනය කිරීමට ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව සමඟ එකඟ වී තිබුණි. ඉතිරි මුදල රු. මිලියන 8,818.22 කට සමාන වූ එජඩො මිලියන 56.70 ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් මූල්‍යනය කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ. ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු 2019 මාර්තු 04 දින ආරම්භ කරන ලද අතර, 2021 දෙසැම්බර් 31 දින වනවිට නිම කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණි. කෙසේවෙතත්, ව්‍යාපෘතිය අවසන් කරන දිනය 2024 ජූනි 30 දක්වා දීර්ඝ කර තිබුණි.

1.3 තත්වගණනය කළ මතය

මෙම වාර්තාවේ 2.1 ඡේදයෙන් විස්තර කර ඇති කරුණු වලින් වන බලපෑම හැර, 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි වියදම් ප්‍රකාශය හා එහි මුදල් ප්‍රවාහය ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.4 තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 2.1 ඡේදයේ විස්තර කර ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්වගණනය කරනු ලබයි. ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර) අනුකූලව මා විසින් විගණනය සිදුකරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ කළමනාකරණයේ සහ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය පරීක්ෂා කිරීම සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභූරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම් අගයන ලදී.

මාගේ විගණනය තුළදී හඳුනාගත් වැදගත් විගණන සොයාගැනීම්, ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර පාලන දුර්වලතා හා අනෙකුත් කරුණු පිළිබඳව පාලනය කරනු ලබන පාර්ශවයන් දැනුවත් කරන ලදී.

2. මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

2.1 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

ගිණුම්කරණ අඩුපාඩුව	කළමනාකරණයේ ප්‍රතිචාරය	විගණකගේ නිර්දේශය
2021 නොවැම්බර් මාසයේදී සුළං බලාගාරය ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයට (CEB) පවරා එය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් පසු බලාගාරයේ භානියට පත් තල හතරක් ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම සඳහා රු.මිලියන 1,024.1 ක මුදලක් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයට දැරීමට සිදුවී තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, ලංකා විදුලිබල මණ්ඩල මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ ඉහත ප්‍රතිස්ථාපන පිරිවැය ගැලපීමෙන් තොරව, එය ව්‍යාපෘතියේ කෙටිගෙන යන වැඩ ලෙස ගිණුම්ගත කර තිබුණි.	අකුණු සැර වැදීම හේතුවෙන් භානියට පත් සුළං ටර්බයින් තල හතරක් ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමේ පිරිවැය වන USD 3,025,406 ට සමාන මුදලක් EPC කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත ගෙවා ඉන් අවසන් රඳවා ගැනීමේ ගාස්තුව රඳවා තබාගෙන ඇත. කෙසේ වෙතත්, අකුණු යනු වැලැක්විය නොහැකි තත්වයක් බව සඳහන් කළ යුතුය. සුළං බලාගාර ක්‍රියාත්මක කාලසීමාව තුළ තල භානි සිදුවූ බවට කොන්ත්‍රාත්කරු තහවුරු කරන්නේ නම්, රක්ෂණයෙන් හෝ වෙනත්	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයට වත්කම් පැවරීමෙන් පසු දරන ලද ප්‍රාග්ධන වියදම් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ පොත්වල ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

ආකාරයකින් පිරිවැය දැරීමට ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයට සිදුවේ. ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයට මෙය තවදුරටත් මතභේදාත්මක කරුණකි. එබැවින් ස්ථිර විසඳුමක් ලැබෙන තුරු එම මුදල කෙටිගෙන යන වැඩ (WIP) යටතේ පවතී.

2.2 නීතිරීති හා රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවීම

නීතිරීති හා රෙගුලාසි වලට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකරණයේ ප්‍රතිචාරය	විගණකගේ නිර්දේශය
ව්‍යාපෘති පරිපාලන අත්පොතෙහි V සී (31) වගන්තිය.	ව්‍යාපෘති පරිපාලන අත්පොතෙහි 31 වන වගන්තියට අනුව සිදු කරන ලද සියලුම වියදම් සඳහා අරමුදල් මූලාශ්‍ර (GOSL සහ ADB) මගින් වෙනම පොත් සහ වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය. කෙසේ වෙතත්, වෙනම මුදල් පොතක් පවත්වාගෙන යනු වෙනුවට ව්‍යාපෘතියේ සහ ව්‍යාපෘති අංශයේ ලැබීම් සහ ගෙවීම් පිළිබඳ වාර්තා කිරීම සඳහා ව්‍යාපෘතියේ සහ ව්‍යාපෘති අංශයේ පොදු මුදල් පොත භාවිත කර තිබුණි. තවද, ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ දායකත්වය සඳහා එක් එක් ගණුදෙනුව පෙන්වමින් වෙනම ලෙජර ගිණුමක් පවත්වා නොගෙන මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල සටහන අංක 13 හි ගණනය කිරීම මත පදනම්ව ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ දායකත්ව ශේෂය මූල්‍ය තත්ත්වය ප්‍රකාශය වෙත ගෙන ගොස් තිබුණි.	මන්තාරම සුළං බල ව්‍යාපෘතිය සඳහා වෙනම පිරිවැය මධ්‍යස්ථානයක් පවත්වාගෙන යනු ලබන අතර, ව්‍යාපෘතිය සඳහා වෙනම ගිණුම් පොත් සහ වාර්තා පවත්වාගෙන යමින් වෙනම ශේෂ පිරික්සුමක් ජනනය කිරීමට පහසුකම් සපයනු ලැබේ. සිදුවිය හැකි බරපතල වැරදි වලක්වා ගැනීම සඳහා එක් එක් ව්‍යාපෘතියට අදාළ සියලුම ලැබීම් සහ ගෙවීම් එක් එක් ව්‍යාපෘතියට මාරු කරන අතර අභ්‍යන්තර පාලනය ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණින් මධ්‍යගත මුදල් පොතක් පවත්වාගෙන යනු ලැබේ.	අත්පොතෙහි අවශ්‍යතාවය අනුව වෙනම මුදල් පොතක් පවත්වාගෙන යා යුතුය.

3. ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම සම්බන්ධ ගැටළු

ඉඩම් කැබලි සංඛ්‍යාව	කළමනාකරණයේ ප්‍රතිචාරය	විගණකගේ නිර්දේශය
අත්පත් කර ගැනීමට අපේක්ෂිත අත්පත් කර ගැනීමට 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට අත්පත් කර ගැනීම අත්පත් කරගත් ඉඩම් - WTG ස්ථාන (38), ප්‍රවේශ මාර්ග (7) සහ නවාතැන් භූමි (1)	හිමිකාරිත්වය මාරු කිරීම් උප බිම් කැබලි 57 ක් සඳහා පැවරුම් සහතික නියෝග ලැබී නොතිබුණි.	අනාගත විරෝධතා වළක්වා ගැනීම සඳහා ඉඩම්වල හිමිකාරිත්වය වහාම මාරු කල යුතුය.
	ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනතේ විධිවිධාන අනුව ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම ප්‍රාදේශීය ලේකම් (මන්තාරම නගරය) විසින් සිදු කරනු ලබන අතර ඉතිරි කටයුතු තවමත් සිදු වෙමින් පවතී.	